

Kan bare gjengis offentlig i
anonymisert form, jf. domstolloven
§ 130 første ledd

NORGES HØYESTERETT

Den 21. februar 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Høgetveit Berg og Stenvik i

HR-2025-359-U, (sak nr. 25-012449STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Andrea Wisløff)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom i sak om voldtekt til samleie, jf. straffeloven § 291, jf. § 292.
- (2) A, født 00.00.1984, ble 4. november 2020 satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 291, jf. § 292 (voldtekt til samleie). Grunnlaget for tiltalen lyder:

«Kort tid forut for søndag 7. juli 2019 kl. 03.30 i ---veien 000 i X, holdt han armene til B fast mens han førte sin penis inn i hennes skjede til tross for at B gråt, sa nei og forsøkte å vri seg unna og/eller hun på grunn av beruselse var ute av stand til å motsette seg handlingen. Han spyttet og/eller slikket henne også i underlivet, samt satt over henne og førte sin penis inn i hennes munn.»
- (3) Buskerud tingrett avsa 29. oktober 2021 under dissens dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1984, frifinnes for tiltalen av 05.11.2020.
 2. A, født 00.00.1984, frifinnes for krav om erstatning og oppreisning.»
- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet.
- (5) Borgarting lagmannsrett besluttet å fremme anken og avsa 26. november 2024 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 292 jf. § 291 til fengsel i 2 –to – år og 8 – åtte – måneder. Til fradrag i straffen kommer 40 – førti – dager for utholdt varetekt.

2. A, født 00.00.1984, dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med 250 000 – tohundreogfemtusen – kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.
3. A, født 00.00.1984, dømmes til å betale erstatning til B med 17 068 – søttentusenogsekstiåtte – kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.»

- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse under skyldspørsmålet, saksbehandlingen, samt krav om ny behandling av de sivile krav. Det anføres at det foreligger mangler ved lagmannsrettens domsgrunner, både knyttet til vurderingen av om det foreligger seksuell omgang i form av innføring av penis i skjedeåpning eller munn, samt om den seksuelle omgangen er skaffet ved bruk av makt eller truende adferd. Det gjøres også gjeldende at lagmannsretten har misforstått den sakkyndige rapporten, og at det ble stilt ledende spørsmål ved innhenting av fornærmedes første politiforklaring. Endelig anføres at lagmannsretten har anvendt det strafferettslige beviskravet feil.
- (7) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader. Det foreligger ikke mangler ved lagmannsrettens domsgrunner eller lovanvendelse. Anførselene på dette punktet fremstår som et angrep på lagmannsrettens bevisbedømmelse under skyldspørsmålet. Det foreligger heller ikke øvrige saksbehandlingsfeil. *Påtalemyndigheten* ber om at anken nektes fremmet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten. Han har derfor ankerett til Høyesterett. Dette innebærer at anken bare kan nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Beslutningen om å nekte anken fremmet skal begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (9) A har for det første anført at det foreligger feil ved lagmannsrettens domsgrunner.
- (10) Etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal domsgrunnene «angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering». Retten må redegjøre for hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn. Det stilles særlig krav til at det gis en begrunnelse for bevisresultatet på «de springende – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen», jf. Rt-2011-172 avsnitt 29. Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten må lagmannsretten begrunne hvorfor den har konkludert annerledes enn tingretten. Begrunnelsen kan fremgå eksplisitt, eller ligge implisitt i det lagmannsretten skriver for øvrig. En mangelfull begrunnelse skal føre til opphevelse av dommen hvis sentrale punkter i bevisvurderingen, etter en samlet lesning av dommen, blir stående uforklart, jf. HR-2024-2304-U avsnitt 12.
- (11) I tingretten ble A frifunnet. Tingretten kom enstemmig til at det ikke kunne anses tilstrekkelig bevist at tiltalte hadde gjennomført samleie med fornærmede, jf. straffeloven § 292. Rettens flertall, bestående av de to meddommerne, fant det heller ikke tilstrekkelig bevist at tiltalte hadde overtrådt § 291 ved å skaffe seg seksuell omgang ved vold eller truende adferd.
- (12) En samlet lagmannsrett la derimot til grunn som bevist ut over enhver rimelig tvil at det har funnet sted seksuell omgang i form av innføring av penis i fornærmedes skjedeåpning og munn. Ved vurderingen av om tiltalte skaffet seg den seksuelle omgangen ved vold eller truende adferd, delte lagmannsretten seg i et flertall og et mindretall. Flertallet mente det forelå slik voldsutøvelse.

(13) Ettersom tiltalte ble frifunnet i tingretten, må begrunnelsen i lagmannsrettens dom forklare hvorfor den konkluderte med at det hadde funnet sted seksuell omgang i form av innføring av penis i fornærmedes skjedeåpning og munn, og hvorfor tiltalte brukte vold eller truende adferd for å oppnå den seksuelle omgangen.

(14) I begrunnelsen for at det hadde funnet sted seksuell omgang i form av innføring av penis i fornærmedes skjedeåpning og munn, fremgår det at lagmannsretten har lagt stor vekt på fornærmedes forklaring, som støttes av tekniske bevis. Det heter i lagmannsrettens dom:

«I forbindelse med at fornærmede og tiltalte begge ble undersøkt på voldtektsmottaket om morgenen samme dag hendelsen fant sted, ble det sikret biologiske spor (DNA) fra fornærmedes venusberg, kjønnslepper (indre og ytre), skjede og munnhule, mv., og fra tiltaltes penisskaft og -hode. I tillegg ble det sikret biologiske spor fra begges undertøy og fra en shorts tiltalte hadde på seg da han åpnet døren for politiet.

...

Sakkyndig Bjørnstad forklarte seg i retten, og fastholdt konklusjonen om at det har vært slimhinnekontakt, gitt mengden DNA materiale som er avsatt. At det ikke ble funnet DNA materiale på tiltaltes penishode kunne forklares ved at det kan ha med sporsikringen å gjøre eller ved at tiltalte har vasket eller tørket det av. Av den rettsmedisinske protokollen for kroppslig undersøkelse ved overgrepsmottaket er det krysset av for at tiltalte har tørket seg. Flertallet er etter dette ikke i tvil om at det har vært slimhinnekontakt, i form av innføring av penis i skjede og munn, slik fornærmede har forklart.»

(15) Etter ankeutvalgets mening fremgår det her tilstrekkelig klart hvorfor lagmannsretten har kommet frem til sitt bevisresultat. Indirekte forklarer det også hvorfor lagmannsretten har kommet til et annet resultat enn tingrettens flertall. Det foreligger ikke mangler ved lagmannsrettens domsgrunner på dette punktet.

(16) For spørsmålet om tiltalte anvendte vold eller truende adferd for å oppnå den seksuelle omgangen, mente tingrettens flertall at det ikke var tilstrekkelig bevist at tiltalte hadde utøvd vold mot fornærmede ved å holde henne fast. Flertallet la avgjørende vekt på at det ikke ble funnet skader på fornærmedes armer og hender ved undersøkelsen på voldtektsmottaket. Videre ble det lagt vekt på at fornærmede kunne ha kommet seg unna fordi domfelte på et tidspunkt ikke holdt henne fast, og fordi hun kunne ha ropt om hjelp. Sist legger tingretten vekt på at fornærmedes forklaring i henholdsvis etterfølgende avhør og i hovedforhandling avvek fra forklaringen hun ga til politiet da de kom til tiltaltes bolig på hendelsesdagen.

(17) Lagmannsrettens flertall begrunner sitt syn på at tiltalte skaffet seg den seksuelle omgangen ved vold eller truende adferd på følgende måte:

«Videre finner flertallet det tilstrekkelig bevist at tiltalte har utvist truende adferd, og ved det skaffet seg seksuell omgang med fornærmede som beskrevet. Også her legger flertallet avgjørende vekt på fornærmedes forklaring. Hun har i sin forklaring i retten beskrevet at tiltalte endret adferd etter at hun sa nei, at han ble hissig og nedlatende. Videre har hun forklart at hun ble svært redd. Dette støttes av hennes forklaring i det første avhøret hvor hun blant annet spør politibetjenten om han kan love at tiltalte får besøksforbud når han får vite hvor hun bor. Hennes forklaring støttes også av drosjesjåfør C forklaring. Han har beskrevet stemningen i drosjen, og hvordan tiltalte forholdt seg mot fornærmede, at han holdt henne fast og ropte «out» for å vekke henne opp og få henne ut av drosjen. På spørsmål fra aktor om hvorfor han ikke valgte å beholde fornærmede i

drosjen, forklarte han at han 'ikke turte si noe til guttene om at de ikke skulle ta med jenta hjem, han visste ikke hva de ville finne på'. Han tenkte at det var bedre at han kontaktet politiet, noe han også gjorde. I løpet av 18 år som drosjesjåfør hadde han aldri tidligere sett seg nødt til å kontakte politiet i en lignende situasjon. Etter flertallets syn understøtter denne forklaringen fornærmedes forklaring om at tiltalte utviste truende adferd.

Fornærmedes reaksjoner etter hendelsen understøtter også at tiltalte har påtvunget seg seksuell omgang ved samleie ved vold og truende adferd. Politibetjent Hov beskrev fornærmede som 'veldig redd' da han kom til stedet, at hun virket medtatt og satt og gynget. Han oppfattet at det hadde skjedd noe på måten hun fremstod og hvordan hun reagerte, og at hun var opptatt av om tiltalte visste hvor hun bodde og kunne finne henne. Hun spurte også om det var mulig at han kunne få besøksforbud.»

- (18) Lagmannsretten beskriver videre fornærmedes psykiske plager i etterkant av hendelsen. Etter ankeutvalgets syn er lagmannsrettens flertalls begrunnelse tilstrekkelig til å forklare hvorfor lagmannsrettens flertall kom til et annet bevisresultat enn flertallet i tingretten.
- (19) Lagmannsretten har også vurdert betydningen av at fornærmede først benektet å ha blitt utsatt for voldtekt – et forhold tingretten la vekt på ved frifinnelsen. Lagmannsretten beskriver saksforholdet slik:

«Fornærmede ble forsøkt avhørt av politiet ca. en time etter hendelsen, etter å ha blitt kjørt hjem til egen bopel, der to venninner ventet på henne. Fornærmede var svært beruset, og avhøret ble derfor avsluttet. Retten fikk avspilt hele avhøret, som er på ni minutter, hvor fornærmede, på direkte spørsmål fra politibetjenten om hun hadde hatt samleie, svarte 'ikke fysisk sann', men at han hadde puttet fingrene og penis inn i henne og at han ikke tok et 'nei for et nei'. Hun forklarte seg på nytt for politiet samme dag klokken 18.00. Hun forklarte seg da mer detaljert, bl.a. at tiltalte skal ha holdt henne fast, sittet oppå henne og ført sin penis inn i munnen hennes.»
- (20) Når domsgrunnene leses i sammenheng, fremgår det tilstrekkelig klart hvorfor lagmannsretten vurderte bevisene annerledes enn tingretten.
- (21) Domspremissene gir heller ikke holdepunkter for at lagmannsrettens konklusjon er resultat av at lagmannsretten har anvendt det strafferettslige beviskravet feil. Lagmannsrettens bevisvurdering kan ankeutvalget ikke overprøve.
- (22) I anken til Høyesterett er det videre anført at det er svakheter ved det innledende avhøret av fornærmede og at lagmannsretten ikke har tatt hensyn til hvordan fornærmedes forklaring ble innhentet. Lagmannsretten kommenterer denne anførselen fra forsvareren og begrunner hvorfor anførselen ikke kan føre frem. Ankeutvalget kan ikke se noen saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens begrunnelse på dette punktet.
- (23) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at As anke ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke for noen del gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (24) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av sivile krav, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.

(25) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken over straffekravet nektes fremmet.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Are Stenvik
(sign.)